

از آنجا که شناسائی حیثیت ذاتی کلیه! اعضای خانواده! بشری و حقوق یکسان و انتقال ناپذیر آنان اساس آزادی، عدالت و صلح را در جهان تشکیل می دهد.

از آنجا که عدم شناسایی و تحقیر حقوق بشر منتهی به اعمال وحشیانه ای گردیده است که روح بشریت را به عصیان واداشته و ظهور دنیایی که در آن افراد بشر در بیان و عقیده، آزاد و از ترس و فقر فارغ باشند به عنوان بالاترین آمال بشر اعلام شده است.

از آنجا که اساسا حقوق انسانی را باید با اجرای قانون حمایت کرد تا بشر به عنوان آخرین علاج به قیام بر ضد ظلم و فشار مجبور نگردد.

از آنجا که اساسا لازم است توسعه روابط دوستانه بین ملل را مورد تشویق قرار داد. از آنجا که مردم ملل متحد، ایمان خود را به حقوق اساسی بشر و مقام و ارزش فرد انسانی و تساوی حقوق مرد و زن مجددا در منشور، اعلام کرده اند و تصمیم راسخ گرفته اند که به پیشرفت اجتماعی، کمک کنند و در محیطی آزاد وضع زندگی بهتری به وجود آورند.

از آنجا که دول عضو، متعهد شده اند که احترام جهانی و رعایت حقوق بشر و آزادیهای اساسی را با همکاری سازمان ملل متحد تامین کنند.

از آنجا که حسن تفاهم مشترکی نسبت به این حقوق و آزادیها برای اجرای کامل این تعهد، کمال اهمیت را دارد.

مجمع عمومی این اعلامیه! جهانی حقوق بشر را آرمان
مشترکی برای تمام مردم و کلیه ملل اعلام می کند تا جمع
افراد و همه! ارکان اجتماع، این اعلامیه را دائماً در مد نظر
داشته باشند و مجاهدت کنند که به وسیله تعلیم و تربیت،
احترام این حقوق و آزادیها توسعه یابد و با تدابیر تدریجی ملی
و بین المللی، شناسائی و اجرای واقعی و حیاتی آنها چه در
میان خود ملل عضو و چه در بین مردم کشورهای که در
قلمرو آنها می باشند تامین گردد.

ماده اول: تمام افراد بشر آزاد به دنیا می آیند و از لحاظ
حیثیت و حقوق با هم برابرند. همه دارای عقل و وجدان می
باشند و باید نسبت به یکدیگر با روح برادری رفتار کنند.

ماده! دوم:

۱ - هر کس می تواند بدون هیچگونه تمایز، مخصوصاً از حیث
نژاد، رنگ جنس، زبان، مذهب، عقیده سیاسی یا هر عقیده دیگر
و همچنین ملیت، وضع اجتماعی، ثروت، ولادت یا هر موقعیت
دیگر، از تمام حقوق و کلیه آزادیهاییکه در اعلامیه حاضر ذکر
شده است، بهره مند گردد.

۲ - بعلاوه هیچ تبعیضی به عمل نخواهد آمد که مبتنی بر
وضع سیاسی، اداری و قضائی یا بین المللی کشور یا سرزمینی
باشد که شخص به آن تعلق دارد، خواه این کشور مستقل، تحت
قیمومیت، یا غیر خود مختار بوده یا حاکمیت آن به شکلی
محدود شده باشد.

ماده! سوم: هر کس حق زندگی، آزادی و امنیت شخصی دارد.

ماده! چهارم: احدی را نمی توان در بردگی و بندگی نگاه داشت و داد و ستد بردگان به هر شکل که باشد ممنوع است. ماده پنجم: احدی را نمی توان تحت شکنجه یا مجازات یا رفتاری قرار داد که ظالمانه یا برخلاف انسانیت و شئون بشری یا موهن باشد.

ماده! ششم: هر کس حق دارد که شخصیت حقوقی او در همه جا به عنوان یک انسان در مقابل قانون شناخته شود.

ماده هفتم: همه در برابر قانون مساوی هستند و حق دارند بدون تبعیض و بالسویه از حمایت قانون برخوردار شوند. همه حق دارند در مقابل هر تبعیضی که ناقض اعلامیه حاضر باشد و علیه هر تحریکی که برای چنین تبعیضی به عمل آید بطور تساوی از حمایت قانون بهره مند شوند.

ماده هشتم: در برابر اعمالی که حقوق اساسی فرد را مورد تجاوز قرار بدهد و آن حقوق بوسیله قانون اساسی یا قانون دیگری برای او شناخته شده باشد، هر کسی حق رجوع موثر به محاکم ملی مصالحه دارد.

ماده نهم: احدی نمی تواند خودسرانه توقیف، حبس یا تبعید بشود.

ماده دهم: هر کس با مساوات کامل حق دارد که دعوایش به وسیله یک دادگاه مستقل و بیطرف، منصفانه و علنا، رسیدگی بشود و چنین دادگاهی درباره! حقوق و الزامات او یا اتهام جزائی که به او توجه پیدا کرده باشد اتخاذ تصمیم بنماید. ماده یازدهم:

۱ - هر کس که به بزهکاری متهم شده باشد بی گناه محسوب خواهد شد تا وقتیکه در جریان یک دعوی عمومی که در آن کلیه تضمین های لازم برای دفاع او تامین شده باشد، تقصیر او قانونا محرز گردد.

۲ - هیچ کس برای انجام یا عدم انجام عملی که در موقع ارتکاب، آن عمل به موجب حقوق ملی یا بین المللی جرم شناخته نمی شده است محکوم نخواهد شد. به همین طریق، هیچ مجازاتی شدیدتر از آنچه در موقع ارتکاب جرم بدان تعلق می گرفت، درباره احدی اعمال نخواهد شد.

ماده دوازدهم: احدی در زندگی خصوصی، امور خانوادگی، اقامتگاه یا مکاتبات خود، نباید مورد مداخله های خودسرانه واقع شود و نه شرافت و اسم و رسمش مورد حمله قرار گیرد. هر کس حق دارد که در مقابل اینگونه مداخلات و حملات مورد حمایت قانون قرار گیرد.

ماده سیزدهم:

۱ - هر کس حق دارد که در داخل هر کشوری آزادانه عبور و مرور کند و محل اقامت خود را انتخاب نماید.

۲ - هر کس حق دارد هر کشوری و از جمله کشور خود را ترک کند و یا به کشور خود باز گردد.

ماده چهاردهم:

۱ - هر کس حق دارد در برابر تعقیب و شکنجه و آزار، پناهگاهی جستجو کند و در کشورهای دیگر پناه اختیار کند.

۲ - در موردی که تعقیب واقعا مبتنی به جرم عموم و غیر

سیاسی یا رفتارهایی مخالف با اصول و مقاصد ملل متحد باشد، نمی تواند از این حق استفاده نمود.

ماده پانزدهم:

- ۱ - هر کس حق دارد که دارای تابعیت باشد.
- ۲ - احدی را نمی توان خودسرانه از تابعیت خود یا از حق تغییر تابعیت محروم کرد.

ماده شانزدهم:

- ۱ - هر زن و مرد بالغی حق دارند بدون هیچگونه محدودیت از نظر نژاد، ملیت، تابعیت یا مذهب با همدگر زناشوئی کنند و تشکیل خانواده دهند. در تمام مدت زناشوئی و هنگام انحلال آن، زن و شوهر در کلیه امور مربوط به ازدواج، دارای حقوق مساوی می باشند.
  - ۲ - ازدواج باید با رضایت کامل و آزادانه زن و مرد واقع شود.
  - ۳ - خانواده رکن طبیعی و اساسی اجتماعی است و حق دارد از حمایت جامعه و دولت بهره مند شود.
- ماده هفدهم:

- ۱ - هر شخص منفردا یا بطور اجتماع حق مالکیت دارد.
  - ۲ - احدی را نمی توان خودسرانه از حق مالکیت محروم نمود.
- ماده هیجدهم: هر کس حق دارد که از آزادی فکر، وجدان و مذهب بهره مند شود. این حق متضمن آزادی تغییر مذهب یا عقیده و همچنین متضمن آزادی اظهار عقیده و ایمان می باشد و نیز شامل تعلیمات مذهبی و اجرای مراسم دینی است. هر کس می تواند از این حقوق، منفردا یا مجتمعا، بطور

خصوصی یا بطور عمومی، برخوردار باشد.
ماده نوزدهم: هر کسی حق آزادی عقیده و بیان دارد و حق مزبور شامل آنست که از داشتن عقاید خود بیم و اضطرابی نداشته باشد و در کسب اطلاعات و افکار و در اخذ و انتشار آن بتمام وسائل ممکن و بدون ملاحظات مرزی آزاد باشد.
ماده بیستم:

۱ - هر کس حق دارد آزادانه مجامع و جمعیت های مسالمت آمیز تشکیل دهد.

۲ - هیچکس را نمی توان مجبور به شرکت در اجتماعی کرد.
ماده بیست و یکم:

۱ - هر کس حق دارد که در اداره امور عمومی کشور خود، خواه مستقیماً و خواه بوساطت نمایندگان که آزادانه انتخاب شده باشند شرکت بجوید.

۲ - هر کس حق دارد با تساوی شرایط به مشاغل عمومی کشور خود نائل آید.

۳ - اساس و منشا قدرت حکومت، اراده مردم است. این اراده باید بوسیله انتخاباتی ابراز گردد که روی صداقت و بطور ادواری صورت پذیرد. انتخابات باید عمومی و با رعایت مساوات باشد و با رای مخفی یا طریقه ای نظیر آن انجام گیرد که آزادی رای را تامین نماید.

ماده بیست و دوم: هر کس به عنوان عضو اجتماع حق امنیت اجتماعی دارد و مجاز است بوسیله مساعی ملی و همکاری بین المللی، حقوق اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی خود را که

لازم مقام و نمو آزادانه! شخصیت او است با رعایت تشکیلات و منابع هر کشور بدست آورد.

ماده بیست و سوم:

۱ - هر کس حق دارد کار بکند، کار خود را آزادانه انتخاب نماید. شرایط منصفانه و رضایت بخشی برای کار خواستار باشد و در مقابل بیکاری مورد حمایت قرار گیرد.

۲ - همه حق دارند که بدون هیچ تبعیضی در مقابل کار مساوی، اجرت مساوی دریافت دارند.

۳ - هر کس که کار می کند به مزد منصفانه و رضایت بخشی ذیحق می شود که زندگی او و خانواده اش را موفق شئون انسانی تامین کند و آنرا در صورت لزوم با هر نوع وسائل دیگر حمایت اجتماعی تکمیل نماید.

۳ - هر کس حق دارد که برای دفاع از منافع خود یا دیگران اتحادیه تشکیل دهد و در اتحادیه ها نیز شرکت کند.

ماده بیست و چهارم: هر کس حق استراحت و فراغت و تفریح دارد و بخصوص به محدودیت معقول ساعات کار و مرخصی های ادواری با اخذ حقوق ذیحق می باشد.

ماده بیست و پنجم:

۱ - هر کس حق دارد که سطح زندگانی و سلامتی و رفاه خود و خانواده اش را از حیث خوراک و مسکن و مراقبتهای طبی و خدمات لازم اجتماعی تامین کند، و همچنین حق دارد که در مواقع بیکاری، بیماری، نقص اعضا، بیوه گی، پیری یا در تمام موارد دیگری که به علل خارج از اراده انسان، وسائل امرار

معاش از دست رفته باشد از شرایط آبرومندانہ زندگی برخوردار شود.

۲ - مادران و کودکان حق دارند کہ از کمک و مراقبت مخصوصی بهره مند شوند. کودکان چه بر اثر ازدواج و چه بدون ازدواج بدنیآ آمده باشند، حق دارند کہ همه از یک نوع حمایت اجتماعی برخوردار شوند.

مادہ بیست و ششم:

۱ - هر کس حق دارد کہ از آموزش و پرورش بهره مند شود.

آموزش و پرورش لاقلاً تا حدودی کہ مربوط بہ تعلیمات ابتدائی و اساسی است باید مجانی باشد. آموزش ابتدائی اجباری است. آموزش حرفه ای باید عمومیت پیدا کند و آموزش عالی باید با شرایط تساوی کامل بروی همه باز باشد تا همه بنا بہ استعداد خود بتواند از آن بهره مند گردند.

۲ - آموزش و پرورش باید طوری هدایت شود کہ شخصیت انسانی هر کس را بہ حد کمال رشد آن برساند و احترام حقوق و آزادی های بشر را تثویت کند. آموزش و پرورش باید حسن تفاهم، گذشت و احترام عقاید مخالف و دوستی بین تمام ملل و جمعیت های نژادی یا مذهبی و همچنین توسعه فعالیت های ملل متحد را در راه حفظ صلح تسهیل نماید.

۳ - پدر و مادر در انتخاب نوع آموزش و پرورش فرزندان خود نسبت ب دیگران اولویت دارند.

مادہ بیست و هفتم:

۱ - هر کس حق دارد آزادانه در زندگی فرهنگی اجتماعی

شرکت کند، از فنون و هنرها متمتع گردد و در پیشرفت علمی و فوائد آن سهیم باشد.

۲ - هر کس حق دارد که از حمایت منافع معنوی و مادی آثار علمی، فرهنگی یا هنری خود برخوردار شود.

ماده بیست و هشتم: هر کس حق دارد برقراری نظمی را بخواهد که از لحاظ اجتماعی و بین المللی، حقوق و آزادیهای را که در این اعلامیه ذکر گردیده است تامین کند و آنها را بمورد عمل بگذارد.

ماده بیست و نهم: هر کس در مقابل آن جامعه ای وظیفه دارد که رشد آزاد و کامل شخصیت او را میسر سازد.

۲ - هر کس در اجرای حقوق و استفاده از آزادیهای خود فقط تابع محدودیتهائی است که بوسیله قانون منحصر بمنظور تامین شناسیائی، مراعات حقوق و آزادیهای دیگران و برای رعایت مقتضیات صحیح اخلاقی و نظم عمومی و رفاه همگانی در شرایط یک جامعه دموکراتیک وضع گردیده است.

۳ - این حقوق و آزادیها در هیچ موردی نمی تواند برخلاف مقاصد و اصول ملل متحد اجرا گردد.

ماده سی ام: هیچیک از مقررات اعلامیه حاضر نباید طوری تفسیر شود که متضمن حقی برای دولتی یا جمعیتی یا فردی باشد که به موجب آن بتواند هر یک از حقوق و آزادیهای مندرج در این اعلامیه را از بین ببرد یا در آن راه فعالیت بکند.